

Jak zapobiegać wypadkom w gospodarstwie rolnym?

„Jak zapobiegać wypadkom w gospodarstwie rolnym?” pod tym hasłem publikować będziemy artykuły dotyczące zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwach rolnych. Artykuły ukazywać się będą raz w miesiącu, a każdy z nich zawierał będzie podstawowe kierunki działań, jakie rolnicy powinni podjąć w celu poprawy swojego bezpieczeństwa pracy.

W tym miejscu należy podkreślić, że rolnictwo jest jednym z najbardziej wypadkowych sektorów gospodarki i pomimo tendencji malejącej występowania wypadków, nadal dochodzi do wielu zdarzeń, których następstwa odczuwane są przez poszkodowanych już do końca życia.

Rolnik może być w ciągu dnia narażony na kilka lub nawet kilkanaście różnych zagrożeń, co wynika z częstych zmian stanowisk pracy. Różnią się one między sobą charakterem i rodzajem wykonywanych na nich czynności, złożonością techniczną, potrzebną do ich użytkowania umiejętności obsługi oraz wieloma innymi cechami.

Największe ryzyko zaistnienia wypadku występuje w gospodarstwach, w których produkcja ma profil mieszany, czyli roślinno-zwierzęcy. Zwykle częściej ulegają wypadkom mężczyźni – ich udział wynosi 70%. Prawie połowa zaistniałych wypadków w rolnictwie była związana z upadkiem osób. Drugą pod względem częstotliwości grupę zdarzeń wypadkowych stanowiły uderzenia, przygniecenia i pogryzienia przez zwierzęta, trzecią zaś stanowią zagrożenia mechaniczne tj. pochycenia i uderzenia przez części ruchome maszyn i urządzeń i tymi zagrożeniami w tym artykule się zajmiemy.

Czynniki mechaniczne, które stanowią przedmiot analizy tego artykułu, a które są najczęstszymi zagrożeniami w gospodarstwie rolnym, to czynniki fizyczne, które mogą doprowadzić do lżejszych lub cięższych urazów, a nawet śmierci poszkodowanych. Powodowane są one mechanicznym oddziaływaniem maszyn na człowieka i ich elementów, przedmiotów i narzędzi pracy, upadkiem na skutek poślizgnięcia, potknięcia itp.

Zagrożenia mechaniczne mogą być powodowane przez przemieszczające się maszyny oraz transportowane przedmioty np.: kierowanie ciągnikami rolniczymi i podczepionym lub zawieszonym sprzętem rolniczym, przemieszczanie się samojezdnej maszyny rolniczej (kombajnu), czy transport płodów rolnych i zwierząt.

Zagrożenie tego typu mogą stanowić także ruchome elementy robocze maszyn i urządzeń, np.: bęben glebogryzarki, listwa nożowa kosiarki lub kombajnu zbożowego, adapter roztrzásacza obornika, tarcze őrutownika, noże sieczkarni, tarcze pilarki, łańcuch pilarki przenośnej bądź elementy przenoszące napęd, jak różnego rodzaju przekładnie zębate, pasowe, wały przegubowo-teleskopowe, rozsiewaczach nawozów, kopaczkach, sadzarkach.

W wypadkach związanych z użytkowaniem maszyn rolniczych doznawane urazy dotyczą głównie palców rąk, dłoni, przedramienia, stóp i podudzia. Znaczna część wypadków powstaje przy obsłudze podstawowej maszyny rolniczej, jaką jest ciągnik. Zdarzają się nawet wypadki śmiertelne, związane z przygnieciem przez przewrócony ciągnik czy współpracującą z nim przyczepę lub inną maszynę, oraz urazy kręgosłupa i głowy. Dość liczne są wypadki powstające podczas sprzęgania maszyn i narzędzi z ciągnikiem, głównie z powodu złego stanu elementów łączących, stosowania rozwiązań zastępczych, a także nieuwzględniania stopnia trudności tej czynności.

Urazy odnoszone w wypadkach związanych z hodowlą zwierząt dotyczą, kończyn - stóp, podudzi, przedramienia i palców rąk. Powstałe urazy najczęściej mają charakter zranień, złamań i zwichnięć doznawanych podczas poślizgnięcia, potknięcia i upadku. Ta grupa jest najliczniejszą grupą wypadków zgłaszanych do KRUS i w stosunku do których wypłacono jednorazowe odszkodowanie.

Wiele wypadków powodowanych jest przez maszyny, urządzenia i narzędzia własnej konstrukcji, nie posiadające właściwych zabezpieczeń. Typowym przykładem jest pilarka tarczowa pilarka stacjonarna, z napędem elektrycznym lub spalinowym. Szacuje się, że 30-60% wszystkich wypadków kwalifikowanych jako pochwycenie, uderzenie i obcięcie powodowanych jest przez tę maszynę. Najczęstszym zagrożeniem przy jej obsłudze jest bezpośredni kontakt z wirującym narzędziem tnącym, prowadzący do poważnych okaleczeń palców rąk i dłoni, a nawet ich obcięcia.

Aby nie doszło do wypadków w tej grupie zagrożeń, należy przestrzegać kilku naprawdę prostych zasad tj.:

- przed przystąpieniem do pracy z maszynami i urządzeniami rolniczymi, należy sprawdzić poszczególne mechanizmy maszyny i urządzenia, ich sprawność oraz kompletność osłon,
- naprawy, konserwacje, przeglądy maszyn i urządzeń rolniczych należy wykonywać przy wyłączonym napędzie,
- obuwie używane do pracy w gospodarstwie, powinno ściśle przylegać do stopy i posiadać podeszwę protektorowaną, a do pracy w warunkach wilgotnych - wodoodporne,

- podłóże podwórek powinny być wyrównane, a w miarę możliwości utwardzone,
- zawsze podczas pracy należy unikać pośpiechu, nie kierować się rutyną, a przede wszystkim zachować zdrowy rozsądek i przewidywać skutki podejmowanych działań.

Niekiedy naprawdę niewiele trzeba, aby uniknąć wypadku i nie odczuwać jego negatywnych skutków do końca życia.

Jeżeli jednak już do wypadku podczas wykonywani pracy w gospodarstwie rolnym dojdzie, to przypominamy, że takie zdarzenie należy niezwłocznie zgłosić do najbliższej placówki KRUS osobiście, telefonicznie lub pisemnie, ponieważ zbędna zwłoka w zgłoszeniu może mieć wpływ na ustalenie okoliczności zaistnienia zdarzenia, a tym samym może spowodować ograniczenie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku.

Materiały źródłowe:

- www.ciop.pl

**Opracowała:
Elżbieta Cieślak
Specjalista d/s prewencji
KRUS PT w Legnicy**

Legnica, 07.04.2017